

WCZESNE WSPOMAGANIE ROZWOJU DZIECI

(dla dzieci od wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole)

Wczesne Wspomaganie Rozwoju Dziecka są to zintegrowane działania profilaktyczne, diagnostyczne, pedagogiczne, psychologiczne, rehabilitacyjne i medyczne mające na celu stymulowanie funkcji odpowiedzialnych za rozwój psychomotoryczny i komunikację małego dziecka niepełnosprawnego. Działania te obejmują także pomoc i wsparcie udzielane rodzicom i rodzinie w celu nabycia umiejętności postępowania z dzieckiem. Istotne jest aby intensywne i kompleksowe działania stymulujące zostały podjęte jak najwcześniej. Należy pamiętać, że ta forma pomocy małemu dziecku nie zastępuje wychowania przedszkolnego czy pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

ORGANIZACJA WCZESNEGO WSPOMAGANIA ROZWOJU DZIECKA

Celem zorganizowania wczesnego wspomagania jest pobudzenie psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka **od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole**¹ (czyli dziecko uczęszczające do „zerówki”, nadal może korzystać z instytucji wczesnego wspomagania)

OPINIE O POTRZEBIE WCZESNEGO WSPOMAGANIA

Aby można było zorganizować wczesne wspomaganie rodzice (prawni opiekunowie) dziecka powinni wystąpić do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej z wnioskiem o wydanie opinii o potrzebie wczesnego wspomagania.

Jeśli zespół poradni nie uwzględni wniosku rodziców to wydaje opinię o braku potrzeby objęcia dziecka wczesnym wspomaganie rozwoju. Opinia odmowna musi zawierać uzasadnienie wskazujące na okoliczności, które zespół uznał za istotne dla rozstrzygnięcia, oraz wyjaśnienie powodów, na podstawie których zespół stwierdził, że nie zachodzi potrzeba objęcia dziecka wczesnym wspomaganie rozwoju.

Natomiast jeśli uwzględni to wydaje opinię o potrzebie wczesnego wspomaganie, która to opinia powinna zawierać m. in.: wskazanie odpowiedniej formy pomocy i wsparcia udzielanych dziecku i rodzinie, w szczególności pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym logopedycznej, stosownie do potrzeb, a także uzasadnienie opinii, w tym szczegółowe uzasadnienie wskazanej formy pomocy i wsparcia.

---

¹ art. 127 ust. 5 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U.2020.910 t.j.)

MIEJSCE ZORGANIZOWANIA CZESNEGO WSPOMAGANIA

Wczesne wspomaganie może być organizowane **w przedszkolu i w szkole podstawowej**, w tym w specjalnych, innych formach wychowania przedszkolnego, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodkach wychowawczych, ośrodkach rewalidacyjno-wychowawczych oraz poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradniach specjalistycznych. Istotne jest aby placówki te dysponowały odpowiednimi sprzętem i środkami dydaktycznymi, które są niezbędne do prowadzenia wczesnego wspomagania.

Zajęcia w ramach wczesnego wspomagania w szczególności z dziećmi, które **nie ukończyły 3-go roku życia**, mogą być prowadzone także **w domu rodzinnym**.

Miejsce prowadzenia zajęć w ramach wczesnego wspomagania ustala dyrektor (odpowiednio przedszkola, szkoły, ośrodka lub poradni) w uzgodnieniu z rodzicami (prawnymi opiekunami) dziecka.

ZESPÓŁ Wczesnego WSPOMAGANIA DZIECKA

Działania terapeutyczno - rehabilitacyjno - edukacyjne podejmuje zespół wczesnego wspomagania dziecka, powołany przez dyrektora placówki, który koordynuje także pracę tego zespołu, chyba że upoważni innego nauczyciela.

W skład zespołu wchodzi osoby posiadające przygotowanie do pracy z małymi dziećmi o zaburzoną rozwój psychoruchowym:

- pedagog posiadający kwalifikacje odpowiednie do rodzaju niepełnosprawności dziecka,
- psycholog;
- logopeda;
- inni specjaliści - w zależności od potrzeb dziecka i jego rodziny.

Do zadań zespołu należy w szczególności:

- ustalenie, na podstawie opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, kierunków i harmonogramu działań w zakresie wczesnego wspomagania i wsparcia rodziny dziecka;
- nawiązanie współpracy z przedszkolem, inną placówką edukacyjną, podmiotem leczniczym lub ośrodkiem pomocy społecznej w celu zapewnienia dziecku rehabilitacji, terapii lub innych form pomocy, stosownie do jego potrzeb;
- opracowanie i realizowanie z dzieckiem i jego rodziną indywidualnego programu wczesnego wspomagania, z uwzględnieniem działań wspomagających rodzinę dziecka w zakresie realizacji programu, koordynowania działań specjalistów prowadzących zajęcia z dzieckiem oraz oceniania postępów dziecka;
- ocena postępów oraz trudności w funkcjonowaniu dziecka, w tym identyfikowanie i eliminowanie barier i ograniczeń w środowisku utrudniających jego aktywność i uczestnictwo w życiu społecznym;
- analizowanie skuteczności pomocy udzielanej dziecku i jego rodzinie, wprowadzanie zmian w indywidualnym programie wczesnego wspomagania, stosownie do potrzeb dziecka i jego rodziny, oraz planowanie dalszych działań w zakresie wczesnego wspomagania.

Opracowała: Beata Szykaruk

Zespół ma obowiązek szczegółowego dokumentowania działań prowadzonych w ramach indywidualnego programu wczesnego wspomagania. Program pracy z dzieckiem powinien być uzgodniony z rodzicami dziecka, którzy powinni się pod nim podpisać i otrzymać jego kopię.

WYMIAR GODZINOWY I FORMA WCZESNEGO WSPOMAGANIA

Zajęcia w ramach wczesnego wspomagania organizuje się w wymiarze od **4 do 8 godzin w miesiącu**, w zależności od możliwości psychofizycznych i potrzeb dziecka. Miesięczny wymiar godzin zajęć w ramach wczesnego wspomagania ustala dyrektor/kierownik podmiotu w którym realizowane jest wczesne wspomaganie rozwoju.

Zajęcia w ramach wczesnego wspomagania są prowadzone **indywidualnie** z dzieckiem i jego rodziną.

W przypadku dzieci, które ukończyły 3. rok życia, zajęcia w ramach wczesnego wspomagania mogą być prowadzone **w grupach** liczących 2 lub 3 dzieci, z udziałem ich rodzin.

WSPÓŁPRACA Z RODZINĄ DZIECKA OBJĘTEGO WCZESNYM WSPOMAGANIEM

Do obowiązków zespołu wczesnego wspomagania należy współpraca z rodzicami obejmująca:

- udzielanie pomocy w zakresie kształtowania postaw i zachowań pożądaných w kontaktach z dzieckiem: wzmacnianie więzi emocjonalnej pomiędzy rodzicami i dzieckiem, rozpoznawanie zachowań dziecka i utrwalanie prawidłowych reakcji na te zachowania;
- udzielanie instruktażu i porad oraz prowadzenie konsultacji w zakresie pracy z dzieckiem;
- identyfikowanie i eliminowanie barier i ograniczeń w środowisku utrudniających funkcjonowanie dziecka, w tym jego aktywność i uczestnictwo w życiu społecznym, oraz pomoc w przystosowaniu warunków w środowisku domowym do potrzeb dziecka oraz w pozyskaniu i wykorzystaniu w pracy z dzieckiem odpowiednich środków dydaktycznych i niezbędnego sprzętu.

WNIOSEK O WCZESNE WSPOMAGANIE ROZWOJU DZIECKA

Wniosek kierowany do publicznej poradni psychologiczno - pedagogicznej, na podstawie którego wydawana jest opinia o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka² powinien zawierać:

- imię i nazwisko dziecka, datę i miejsce jego urodzenia oraz miejsce zamieszkania, a w przypadku ucznia - również nazwę i adres szkoły oraz oznaczenie klasy, do której uczeń uczęszcza, a także nazwę zawodu - w przypadku ucznia szkoły prowadzącej kształcenie w zawodzie;
- imiona i nazwiska rodziców (prawnych opiekunów) oraz miejsce ich zamieszkania,
- określenie celu i przyczyny, dla której niezbędne jest uzyskanie opinii,
- podpis wnioskodawcy.

Do wniosku powinno się również dołączyć dokumentację uzasadniającą wniosek, w szczególności wydane przez specjalistów opinie, zaświadczenia oraz wyniki obserwacji i badań psychologicznych, pedagogicznych i lekarskich.

---

² Rozporządzenia MEN z dnia 7 września 2017 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno- pedagogicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1743)

Opracowała: Beata Szykaruk

W przypadku uwzględnienia wniosku o wydanie opinii, zespół wydaje opinię o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, która powinna zawierać:

1. datę wydania opinii;
2. oznaczenie poradni, w której działa zespół wydający opinię;
3. podstawę prawną opinii;
4. skład zespołu, który wydał opinię;
5. imię i nazwisko dziecka, datę i miejsce jego urodzenia oraz miejsce zamieszkania, a także imiona i nazwiska rodziców (prawnych opiekunów) oraz miejsce ich zamieszkania;
6. diagnozę poziomu funkcjonowania dziecka, w tym informację o potencjale rozwojowym i mocnych stronach dziecka oraz występujących w środowisku barierach i ograniczeniach utrudniających jego funkcjonowanie;
7. okres, w jakim zachodzi potrzeba wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka;
8. zalecane warunki i formy wsparcia umożliwiające realizację indywidualnych potrzeb rozwojowych dziecka, z uwzględnieniem możliwości psychofizycznych oraz potencjału rozwojowego dziecka, w tym sprzyjające wzmocnieniu jego aktywności i uczestnictwa w życiu społecznym;
9. zalecane cele rozwojowe i terapeutyczne do realizacji podczas zajęć w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka oraz w ramach pomocy i wsparcia udzielanych dziecku i rodzinie, w szczególności pomocy psychologiczno- -pedagogicznej, wraz ze wskazaniem form tej pomocy;
10. zalecane sposoby oceny efektów działań podjętych w celu realizacji zaleceń, o których mowa w pkt 8 i 9;
11. podpis przewodniczącego zespołu.

W przypadku nieuwzględnienia wniosku o wydanie opinii, zespół wydaje opinię o braku potrzeby objęcia dziecka wczesnym wspomaganie rozwoju, która powinna zawierać:

1. datę wydania opinii;
2. oznaczenie poradni, w której działa zespół wydający opinię;
3. podstawę prawną opinii;
4. skład zespołu, który wydał opinię;
5. imię i nazwisko dziecka, datę i miejsce jego urodzenia oraz miejsce zamieszkania, a także imiona i nazwiska rodziców (prawnych opiekunów) oraz miejsce ich zamieszkania;
6. stwierdzenie, że nie zachodzi potrzeba objęcia dziecka wczesnym wspomaganie rozwoju;
7. uzasadnienie zawierające w szczególności: wskazanie okoliczności, które zespół uznał za istotne dla rozstrzygnięcia, oraz wyjaśnienie powodów, na podstawie których zespół stwierdził, że nie zachodzi potrzeba objęcia dziecka wczesnym wspomaganie rozwoju;
8. podpis przewodniczącego zespołu.

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U.2020.910 t.j.)
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie organizowania wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci (Dz.U. 2017 poz. 1635)
3. Rozporządzenia MEN z dnia 7 września 2017 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1743)

Opracowanie to ma charakter informacyjny i nie stanowi wykładni prawa.